

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Implementačnímu plánu pro využití prostředků z Modernizačního fondu a z dražeb emisních povolenek pro rok 2026
Č. J.	112/2025
DATUM ZPRACOVÁNÍ	22. 09. 2025
KONTAKTNÍ OSOBA	Tomáš Trubačik
TELEFON	+420 778 717 564
E-MAIL	ttrubacik@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) navrhuje důkladný přezkum podmínek ENERGY ETS, resp. schématu veřejné podpory pro dekarbonizační projekty průmyslu tak, aby bylo umožněno lepší čerpání prostředků. Zároveň požadujeme zajištění plné výše prostředků na tzv. kompenzace nepřímých nákladů na příští rok.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K části B, textová část + Tabulka 3, ENERGY ETS

Rozumíme stávajícímu návrhu na přesun alokace mezi ENERGY ETS a HEAT. Takový přesun by však měl být jednorázový a netýkat se rovnou zbylého období fungování Modernizačního fondu. Avizujeme, že s případným opakovaným budoucím krácením alokace programu ENERGY ETS nebudeme souhlasit.

Odůvodnění:

Ačkoliv chápeme a plně podporujeme potřebu a důležitost efektivního využití prostředků Modernizačního fondu, zejména pak maximalizaci pokrytí aktuální přebytkové poptávky u jiných programů, zdrojem případných přesunů by neměly být programy určené průmyslu v EU ETS, který za emisní povolenky platí a je tedy tak původcem zdrojů fondu. Aktuální nečerpání z tohoto programu nelze připisovat nezájmu průmyslu o investice či jeho nečinnosti, ale svědčí o současné celounijní krizi průmyslových odvětví, způsobené externími faktory (zejm. vysoké ceny energií a povolenek, slabá ochrana vnitřního trhu, nezajištěná efektivita opatření proti úniku uhlíku, nedostatečná intenzita podpory projektů atd.), kdy se mnoho projektů po celé Evropě odkládá. Často na ně firmy už ani nemají finanční prostředky. Pokud se uvedené podmínky rychle zlepší, což mnohé akční plány Komise slibují, lze očekávat zvýšené přihlašování projektů a s tím i potřebu zajištění jejich maximální podpory, jež by mohla díky navrženým přesunům později chybět.

Je naopak třeba provést hloubkovou reflexi schématu veřejné podpory, které bylo u nadlimitních projektů (nad rámec notificačního prahu dle GBER) s EK vyjednáno dle DKTR (Dočasného krizového transformačního rámce v souvislosti s agresí Ruska na Ukrajině). DKTR poskytuje značně nevýhodné a nerovné podmínky realizace podpořených dotačních projektů ve srovnání například s programem HEAT, ale i RES+ Modernizačního fondu. Za podmínky dle notificačního schématu DKTR z října 2023 nejvíce komplikující realizaci lze uvést zejména:

- Nutnost realizovat investici alespoň do stádia uvedení do zkušebního provozu, respektive PAC do 2 let od vydání rozhodnutí ministra ŽP
- Uplatňování drakonických sankcí 2,5 % měsíčně po uplynutí těchto 2 let (přičemž je zde možnost prodloužení o jeden rok za podmínek vis maior, avšak toto není nijak garantováno). Není zcela zřejmá základna, z které se bude sankce počítat – zda z nedočerpané částky či z celé přislíbené částky podpory (pro srovnání v případě podlimitních projektů ENERG ETS dle GBER či RES nedosahují sankce ani 1 % ročně).
- Nevyjasněná metodika mechanismu zpětného vymáhání prostředků při překompensaci v rámci pětiletých cyklů propočtu ekonomického modelu nákladové mezery (Funding Gapu) – tzv. claw back.
- Značné odlišnosti podmínek mezi výzvami v rámci stejného programu – např. nově u ENERG ETS platí, že pokud je vysoké IRR, žadatel nemůže žádost podat, kromě IRR je ale potřeba rovněž brát v potaz i značnou míru rizika investice související s dekarbonizačními projekty i kolísání vstupů do OPEX, které vstupují do finančního modelu.
- Ke zjednodušení nadlimitních projektů (zpravidla nad 30 mil. EUR dotace) je třeba notifikovat schéma veřejné podpory podle CEEAG (jak to standardně činí „staré“ členské státy EU v případě dekarbonizačních projektů financovaných z výnosů EU ETS) nebo CISAF a umožnit delší čas na realizaci než 36+12 měsíců (ideálně 5 let) stejně jak je tomu u podlimitních projektů programu ENERG ETS dle GBER (nebo RES+), kde není žádný zásadní problém.
- Hlavními nositeli dekarbonizace mají být nadlimitní projekty, a to nejen projekty energetického segmentu, které mají tu výhodu, že se uplatňují za výhodných podmínek vyjednaných pro schéma veřejné podpory v programu HEAT, ale také projekty spojené s energeticky náročnými odvětvími (ocelářství, chemický průmysl, cementárny, sklářství).
- V případě elektrifikace výroby (přechod z plynu na elektrickou energii) se využívá dle energetické vyhlášky v případě elektřiny z OZE v energetickém posudku stejný emisní koeficient jako z energetického mixu, což na papíře nepřináší požadované úspory pro podporu projektu, avšak vůbec to neodpovídá fyzikální realitě; jsou tak diskvalifikovány tyto projekty z podpory.
- V řadě případů je problematické taktéž dosáhnout požadované 20% úspory energie. Například v případě sektoru výroby vápna je pro jeho výpal potřeba dosahovat stejně vysoké teploty, jen jinou technologií. Přechodem na elektřinu nedojde ani k potřebné alternativní 40% úspoře emisí a to ani v případě kombinace se spalováním biomasy, neboť pro účely ověření snížení emisí skleníkových plynů je třeba zohlednit také skutečné emise ze spalování biomasy.
- Vylučující je i podmínka, kdy po realizaci projektu nesmí být v dotčeném předmětu podpory spalováno žádné uhlí ani jiná nejvíce znečišťující fosilní paliva, a to zejména v případech, kdy je podpora žádána jen na část technologie/výrobního procesu a je jen jedním z dílčích projektů v rámci postupné dekarbonizace daného podniku.
- Omezení alokace na jednotlivé firmy (limitace množství projektů jedné firmy)
- Nízká intenzita financování technologických projektů a limitované národní dofinancování (viz připomínka 5)

Tato připomínka je zásadní.

2. K části B, textová část + Tabulka 3, ENERGCom

K programu ENERGCom – pokud je důvodem ponížení alokace ENERGCom pro úspory energie v podnicích na území hl.m. Prahy, nižší než předpokládaný zájem, navrhuje místo ponížení prostředků otevření výzvy i pro podniky mimo území hl. m. Prahy.

Odůvodnění:

Aktuálně je dočerpávána výzva II úspory energie v OP TAK, kde je naopak převis projektů vzhledem k alokaci (k 15. 9. jsou administrovány žádosti za 5,5 mld. Kč při alokaci výzvy 5 mld. Kč. Příjem žádostí bude končit až k 31. 10.). V případě úspěšného vyhodnocení předložených žádostí je pravděpodobné, že dojde k vyčerpání i rezervy z výzvy I a na vypsání nové výzvy nebudou prostředky. V takovém případě nám pro zachování podpory snižování emisí i spotřeby energie pro podniky mimo ETS přijde účelnější otevřít výzvu i pro podniky mimo území hl. m. Prahy.

Tato připomínka je doporučující

3. K části C, Tabulka 5, Kompenzace nepřímých nákladů

S maximální urgencí a důrazem žádáme o navýšení navržených prostředků určených na kompenzace nepřímých nákladů EU ETS pro rok 2026 (pro účely roku 2025), a to alespoň do úrovně částky schválené letos v červnu vládou pro tyto účely za rok 2024 (cca 2,25 mld. Kč pro).

Odůvodnění:

Kompenzace nepřímých nákladů (KNN) jsou jedním účelů, na které mají být dle směrnice o obchodování s emisemi i dle souvisejícího českého zákona [§7 (6), písm. o)] směřovány právě výnosy z povolenek. KNN jsou naprosto stěžejním nástrojem pro zlepšení velmi oslabené konkurenceschopnosti (a tak i existence) energeticky náročného průmyslu v ČR, který se zejména díky vysokým cenám energií nachází v krizi. Je tedy zcela nezbytné zajistit vyplácení KNN v plné nárokové výši i v následujících letech. Navržená částka 1,4 mld. Kč na rok 2026 je však takřka poloviční oproti té, která byla schválena letos v červnu vládou na KNN za rok 2024. K poklesu nároků na KNN v letošním roce oproti roku 2024 přitom pravděpodobně nedojde (a pokud by došlo, tak zdaleka ne tak razantnímu). Navíc, stát má již letos problémy najít zdroje, kterými by v červnu schválenou částku pokrylo, což vzbuzuje u firem velké obavy, nedůvěru a finanční nejistotu, která v případě nevyplacení může přejít v mnoha případech v komplikace existenční povahy. Proto je třeba již nyní v plánech na využití výnosů z aukcí nastavit maximalistickou (avšak stále realistickou) částku. To pomůže i samotnému státu. Na nalezení dostatečných doplňujících zdrojů (evidentně) nelze spoléhat.

Tato připomínka je zásadní.

4. K části C

Požadujeme následující úpravy v textu ke kompenzacím nepřímých nákladů:

„Kompenzace nepřímých nákladů

soulad se směrnicí 2003/87/ES, čl. 10 odst. 3

Prostředky jsou určeny na pokračování kompenzace nákladů spojených s vyššími cenami elektřiny v důsledku obchodování s emisními povolenkami u energeticky náročných odvětví. Cílem je zachování konkurenceschopnosti průmyslových podniků v rámci evropského trhu, podpora investic do modernizace a snižování emisní náročnosti výroby a prevence přesunu emisí mimo území Evropské unie. Žádosti o kompenzace probíhají v ročních cyklech a proces organizuje MPO. ~~Žádosti o kompenzace nepřímých nákladů za r. 2024 bude možné podávat až do 30. září 2025, odhad nákladů na rok 2026 je tak založen na odborném odhadu a žádostech za minulé roky. V případě, že reálné nároky na kompenzace za rok 2025 přesáhnou částku na tyto účely, uvedenou v tabulce 5 (část C), bude tato částka adekvátně doplněna (z výnosů z aukcí povolenek nebo z dalších zdrojů).~~

Odůvodnění:

Viz předchozí připomínka a její odůvodnění. Je třeba zajistit vyplacení plné výše kompenzací. Ke škrtnutému textu: věta o podávání žádostí o kompenzace za rok 2024 je vzhledem k účelu návrhu irelevantní. Současně připomínáme, že návrh obsahuje částku, která jednoznačně neodpovídá výši nároků KNN např. za rok 2024.

Tato připomínka je zásadní.

5. K části C, Tabulka 5

Žádáme o vytvoření finanční obálky nebo rezervy pro doplňování podpory projektů na snižování emisí GHG v průmyslu poskytnuté evropskými fondy.

Odůvodnění:

Např. průmyslové technologické projekty na snížení emisí, přihlášené pod program ENERG ETS Modernizačního fondu, jsou schopny dosáhnou na max. 50% intenzitu podpory (Inovační fond – 60 %). To je však často nedostatečné, aby se projekty ekonomicky vyplatily, natož pak při absentujících podmínkách pro dekarbonizaci. Veškeré transformační projekty v průmyslu jsou investičně velmi nákladné, mnoho jich (zejména na západ od ČR) má tedy příslibenou štedrou dotační podporu státu. Dekarbonizační průmyslové investice v EU jsou navíc často vynucené (nepřináší ziskovost, produkty mohou být méně kvalitní), tudíž i z tohoto důvodu je třeba vysoká intenzita jejich podpory. Např. některé německé firmy dnes otevřeně potvrzují, že bez bohatého státního dofinancování (až do celkové výše 75 % způsobilých nákladů) by se projekty nedaly realizovat, nevyplatily by se.

Jedním z účelů, na který mohou být dle evropské směrnice i českého zákona o emisním obchodování (§7 (6)) směřovány výnosy z aukcí povolenek, je právě snižování emisí a pomoc udržení konkurenceschopnosti. ČR by tedy měla být, podobně jako další země v EU, připravena poskytnout tyto prostředky nad rámec podpory existujících fondů, a umožnit tak realizaci projektů a napomoci českému průmyslu úspěšně projít procesem transformace.

Aniž bychom snižovali význam a důležitost podpory v materiálu zmiňovaných oblastí mimo průmysl, právě urgentní potřeby v průmyslu, který je původcem výnosů z povolenek, by měly být vnímány v tomto ohledu prioritně.

Tato připomínka je zásadní.